

GAZETA LWOWSKA

PRENUMERATA:

MIEJSCOWA miesięcznie: bez dostawy do domu 4 80 —
STAWI 5 30 — ZAMIEJSCOWA miesięcznie z prze-
syłką pocztową 5 30 — ZAGRANICĄ 7 00 Zł.
P. K. O. 141.690.

WYCHODZI CODZIENNIE O GODZINIE 3-ej PO-
POŁUDNIU Z WYJĄTKIEM DNI POŚWIĄTECZNYCH

Cena numeru 20 gr.

Biura Redakcji i Administracji: ul. Karmelicka 2
Telefon Redakcji 21-18, Administracji 21-17
Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 11 do 12
Listy należy frankować. — Reklamacje otwarte wolne od opłaty.

Noworoczny prezent p. Litwinowa.

Trudno wyobrazić sobie piękniejszy podarunek noworoczny nad ofertę, z jaką zwróciła się do Polski dyplomacja sowiecka, trudno o lepszą niespodziankę, niż owa gałązka oliwna, jaką »polskiemu faszyzmowi« złożył przedstawiciel »dyktatury proletariatu«. I jeśli cokolwiek mąci naszą przyjemność w tak radosnej chwili, to chyba widok nieufności, z jaką obdarzeni przyjmują upominek. Tak się bowiem dziwnie złożyło, że zamiast poklasku, towarzyszącą nadejściu noty sowieckiej słowa, które ongiś padły pono przy wprowadzaniu trojańskiego konia: »Timeo Danaos et dona ferentes«.

I nie tylko w Polsce nota sowiecka wywołała raczej zdziwienie niż entuzjazm. Wszędzie, dokąd dotarła wieść o niej, spotykamy wątpliwości i podejrzliwość. Nigdzie natomiast nie wystąpiło przekonanie, że propozycja p. Litwinowa jest szczerym aktem pokojowym. Nazywa się ją »manewrem«, lub »pociąganiem taktycznym«, lub »próbą dyplomatycznej dywersji«.

Jedynie p. Paul Scheffer, korespondent berliński »Tageblattu«, wyśpiewał o niej telegraficznie wielki hymn pochwalny.

Przedewszystkiem budzi się pytanie, dlaczego właśnie obecnie podjął p. Litwinow swą nieoczekiwaną inicjatywę. Przecież pokojowi chwilowo nic nie zagraża. Przecież — jak nota sowiecka sama przyznaje — od lat kilku trwają rokowania o wzajemny pakt nieagresji, a jest publiczną tajemnicą, że trudności w zawarciu takiego paktu, najlepiej asekurującego przyjazne stosunki, tkwią w nieustępliwym stanowisku strony sowieckiej. Dlaczegoż tedy, zamiast sięgać do nowych, niewypróbowanych środków, p. Litwinow nie wpłynął raczej na zepchnięcie tych dawnych rokowań z martwego punktu?

W ślad za temi wątpliwościami, na które brak odpowiedzi. powstaje problem, rozważany dziś przez całą niemal prasę europejską: w jakim celu wysłana została nota sowiecka, lub ściślej — jaki naprawdę kieruje nią interes. I tu spotykamy szereg hipotez, z których każda posiada na swe uzasadnienie jakiś mniej lub więcej przekonujący argument. A więc słyszy się, że celem noty, jest wydarcie St. Zjednoczonym ich inicjatywy w akcji przeciwwojennej i zdobycie dla siebie tego moralnego kredytu, jaki w opinii świata zaskarbił sobie pakt Kelloga. Jest również supozycja odmienna — że tu chodzi o pozyskanie Stanów Zjednoczonych i ich zaufania w przededniu oczekiwanej przez Moskwę sowietofilskiej polityki Hoovera. Pogląd ten znalazł wyraz w części prasy angielskiej, niepokojącej się stale możliwością uznania Z. S. S. R. przez Stany Zjednoczone. Poza temi przypuszczeniami spotykamy inne, o podziale nieco skromniejszej. I tak, fakt skierowania noty do Polski z pominięciem Rumunii, ma świadczyć o tendencji różnicowania obu państw sojuszników, natomiast uwzględnienie Litwy dowodzi na chęć pośredniczenia między Kownem i Warszawą. W końcu może najprostszą w konstrukcji jest hipoteza,

Litwa przyjęła propozycję Sowietów w sprawie paktu Kelloga.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 4 stycznia. Z Kowna donoszą, że Litwinow wysyłając notę do Polski w sprawie podpisania dodatkowego protokołu do paktu Kelloga, porozumiał się przedtem z Waldemarasem. Waldemaras był poinformowany także o dacie wręczenia Polsce noty sowieckiej i ma podobno takie same noty wystosować, jako pośrednik do Łotwy i Estonii. Według dalszych informacji Estonia gotowa jest podpisać taki dodatkowy protokół, natomiast Łotwa zastosuje się do stanowiska Polski.

Kowno, 3 stycznia. (PAT). Elta ogłasza dziś następujący komunikat: W związku z uczynioną Polsce propozycją sowiecką w sprawie podpisania protokołu o natychmiastowym wejściu w życie paktu Kelloga, Lit. Ag. Telegr. upoważniona jest do stwierdzenia, że rząd litewski otrzymał za pośrednictwem swego przedstawiciela w Moskwie, Baltuszajisa, odpis uczynionej

Polakom propozycji. Rząd litewski, zaznajomiony się z protokołem i witając ideę wykonania paktu Kelloga w ramach osobnej grupy państw, jeszcze przed jego wprowadzeniem w życie na podstawie art. 3 paktu, postanowił przyłączyć się do protokołu i wezwać kraje bałtyckie do nieodmawiania się od omówienia sprawy.

Warszawa, 4 stycznia. (AW.). Jedna z agencji dowiaduje się, iż nowa propozycja rządu sowieckiego uczyniona Polsce, zmierzająca do podpisania między Polską a Sowietami dodatkowej umowy do paktu Kelloga zakwalifikowała sprawę całkowitego zlikwidowania przez Sowiety niewykonanych dotychczas zobowiązań rządu sowieckiego, wypływających z traktatu ryskiego. Według informacji tej agencji ogólna suma, którą rząd sowiecki ma wypłacić Polsce wynosi 1,750 milionów złotych polskich.

Śnieżyce i mrozy w Europie.

Medjolan, 3 stycznia. (AW.). Fala mrozów w północnych i środkowych Włoszech wzmacnia się w zastraszający sposób. W Wenecji i Sabaudji wielkie zasypy śnieżne spowodowały przerwy w komunikacji. Stoki Monte Maggiore zasypane śniegiem. Na linii Tryjest-Postojna wszystkie pociągi uwięzły w śniegu. Tak srożej zimy nie pamiętają we Włoszech od 30 lat.

Wiedeń, 3 stycznia. (AW.). Tutej-

sza stacja meteorologiczna donosi o silnych zawiejach śnieżnych panujących obecnie w całej Europie. W południowej Austrii skutkiem zawiei śnieżnych komunikację kolejową ograniczono do minimum.

Marsylja, 3 stycznia. (AW.). Wczoraj po raz pierwszy od 5 lat spadł tu śnieg. Z Hiszpanji donoszą również o mrozach i śnieżycach.

Stanowisko Rumunii w sprawie paktu o nieagresji.

Bukareszt, 3 stycznia. (PAT.). W związku z paktem o nieagresji, proponowanym wielokrotnie przez Rumunję rządowi sowieckiemu, rumuński minister spraw zagranicznych Mironescu oświadczył przedstawicielowi bukareszteńskiego dziennika »Curantul« co następuje:

Rząd rumuński nie zamierza czynić nowych propozycji tego rodzaju rządowi sowieckiemu. Poprzednicy moi na stanowisku ministra spraw zagranicznych trzykrotnie robili Sowietom podobne propozycje, nie otrzy-

za, że dyplomacji sowieckiej nie szło o nic innego, jak o »przypomnienie się« i próbę wyjścia z obecnego stanu zupełnej izolacji.

Jak z tego krótkiego przeglądu wynika, najmniej popularny jest pogląd, jakoby propozycja sowiecka była krokiem rzeczywistym pokojowym. Słusznie przytem podnosi się, że gdyby Sowietom naprawdę szło o »zachowanie pokoju na Wschodzie Europy«, pierwszą adresatką noty winna była być Rumunja, jako państwo, z którym Z. S. S. R. ma stosunki nieuregulowane i naprężone.

Ujmując sprawę z punktu widzenia polskiej racji stanu, wypada stwierdzić: Polska pragnie zachować pokój i nie cofnie się przed żadnym aktem politycznym, realnie zabezpieczającym jego nienaruszalność. Polska dowiodła tego wielokrotnie, a ostatnio przez przyjęcie paktu Kelloga i podpisanie umowy paryskiej. W stosunku

do Sowietów, Polska najzupełniej zamantestowała swą dobrą wolę przez lojalne, choć niestety niewzajemne wykonanie postanowień traktatu ryskiego i przez cierpliwe i do ostatecznych granic ustępliwe stanowisko w czasie rokowań o wzajemny pakt nieagresji. Polska nie uchyliła się również przed rozbudową umów międzynarodowych na zasadzie paktu Kelloga i z gotowością utrzyma ten zamiar również wobec Sowietów. Ale polski interes nie wymaga zawierania umów wcześniejszych i wyjątkowych, ani też działania w sposób, który nie wiążąc się bezpośrednio z korzyścią naszą, odpowiada jedynie aktualnym potrzebom dyplomacji sowieckiej.

Stanowisko, jakie Rząd nasz zajmie wobec oferty p. Litwinowa, będzie oczywiście odpowiadać tylko interesom i potrzebom polskim.

DEMENTI.

Warszawa, 3 stycznia. (PAT). W związku z notatką, zamieszczoną w jednym z dzienników, jakoby szereg Ministerstw, między innymi Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, miało uleść reorganizacji — wyjaśnia się, że w Ministerstwach obowiązują przepisy i statuty organizacyjne oraz szczegółowy podział czynności, podlegające corocznej rewizji, którą — jak to praktykowane było dotychczas — przeprowadza się i obecnie. Natomiast projekt reorganizacji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych nie istnieje.

KONTROLA DOMÓW BANKOWYCH.

Warszawa, 4 stycznia. (AW). Komisarjat bankowy Ministerstwa Skarbu rozpoczął rewizję w domach bankowych i kantorach wymiany, mającą na celu ustalenie faktycznej wysokości kapitału zakładowego wspomnianych przedsiębiorstw. Domy bankowe, które nie wykażą się kapitałem 500.000 zł. i kantory wymiany — kapitałem 250.000 zł., ulegną przymusowej likwidacji. Żaden z warszawskich banków akcyjnych nie ulegnie przymusowej likwidacji, gdyż wszystkie banki wykazały się już ustawowym kapitałem 2 i pół miliona zł. Warszawa posiada obecnie 20 banków akcyjnych, 15 oddziałów banków prowincjonalnych oraz 1 oddział banku zagranicznego.

EWIDENCJA KINEMATOGRAFÓW

Warszawa, 3 stycznia. (Press). Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zarządziło na terenie wszystkich Województw ściłą ewidencję kinematografów stałych i wędrownych. Do 22 bm. Wojewodowie mają nadesłać wykazy funkcjonujących kinematografów w r. 1928. Ministerstwo interesuje się m. in. statystyką widowiskowych podatków komunalnych od filmów oraz zarządzo zbadać i doniesienie, czy do filmów produkcji krajowej stosowane są przez samorządy indywidualne stawki ulgowe.

DOWODY OSOBISTE.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 4 stycznia. Jak wiadomo od 1 stycznia br. zarządy miast rozpoczęły wydawanie dowodów osobistych. W Warszawie w ciągu pierwszych dwóch dni zgłosiło się 221 interesentów. Biuro adresowe, które nie jest obliczone na tak dużą ilość interesentów, przyjęło tylko zgłoszenia a sporządzenie dowodów odłożyło na później.

ZJAZD MONARCHISTÓW BAŁTYCKICH.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 4 stycznia. Z Rygi donoszą: Łotewska gazeta »Pedaja Brides« podaje, że w najbliższych dniach odbędzie się w Rydze wielki zjazd monarchistów bałtyckich. Monarchiści łotewscy, litewscy i estońscy rozwinięli ostatnio ożywioną działalność, dążąc do utworzenia królestwa bałtyckiego. Kandydatów na króla jest kilku, między innymi znany pułkownik armii litewskiej książę Jan Radziwiłł, którego popiera grupa litewska, zaznaczając pochodzenie jego z rodu o wielkich tradycjach historycznych. Natomiast inne grupy wysuwają kandydaturę księcia szwedzkiego Wisborda.

Nowy parlament rumuński.

Pierwszy parlament narodowy. — Oblicze opozycji rumuńskiej.

Otwarcie nowego parlamentu rumuńskiego, »pierwszego parlamentu narodowego«, jak obecną izbę nazywa prasa bukareszteńska, było wydarzeniem pierwszorzędem w życiu politycznym dzisiejszej Rumunii. O olbrzymim zainteresowaniu, jakie uroczystość ta wywołała w szerokich warstwach ludności, świadczyły najwyraźniej przepelnione galerje i tłumy publiczności przed gmachem parlamentu, owacyjnie witające wchodzących do sejmu posłów i członków rządu.

Nowy parlament już swym wyglądem zewnętrznym różni się zasadniczo od izby poprzedniej, a to przede wszystkim przez wzgląd na to, że na ławach poselskich zasiada wielka ilość posłów ludowych, wyróżniających się swymi malowniczymi strojami narodowymi. Na inauguracyjnym posiedzeniu nowego parlamentu obecni byli przedstawiciele wszystkich stronnictw politycznych z wyjątkiem prawicowych i lewicowych ekstremistów, którzy w wyniku ostatnich wyborów nie otrzymali ani jednego mandatu.

Po zagajeniu posiedzenia przez honorowego przewodniczącego, księżę Mikołaj odczytał w imieniu Rady Regencyjnej mowę tronową, która na obecnych wywarła bardzo silne wrażenie. Rada Regencyjna, jak z treści mowy tronowej wynika, za główne zadania nowego parlamentu uważa przeprowadzenie decentralizacji administracji państwowej, uzdrowienie życia gospodarczego, popieranie rozwoju produkcji narodowej we wszystkich jej dziedzinach, przedewszystkiem zaś w rolnictwie, dającą zatrudnienie lwiej części narodu rumuńskiego, unormowanie stosunków gospodarczych z zagranicą, zapewnić państwu współpracy kapitału zagranicznego, zrównoważenie długu państwowego, rozszerzenie ustawodawstwa społecznego i częściową reorganizację armji.

Podczas dyskusji, jaka wywiązała się w związku z weryfikacją mandatów poselskich, dłuższe przemówienia wygłosili liderzy opozycji, Duca i Oktawjusz Goga, którzy starali się dowieść, że ostatnie wybory odbyły się nie bez pewnego nacisku ze strony kół rządzących na wyborców. Ich przemówienia przyjęte jednak zostały przez większość posłów ironicznymi uśmiechami, wywołanymi niewątpliwie rozmaitemi wspomnieniami, pozostającymi w związku z metodami wyborczymi poprzednich rządów rumuńskich.

O ile chodzi o sytuację w obozie opozycyjnym, to nie przedstawia się ona zbyt pomyślnie. W partji liberalnej doszło w ostatnich dniach do poważnych tarć wewnętrznych, których źródło tkwi w rozbieżności poglądów poszczególnych działaczy liberalnych na sprawę wyboru nowego prezesa klubu parlamentarnego. Podczas gdy pewna część posłów liberalnych pragnie, by na stanowisku tem pozostał dotychczasowy premier, Vintilla Bratianu, inna grupa stara się na stanowisko prezesa przeforsować kandydaturę b. ministra spraw zagranicznych, Duca. Również w łonie partji ludowej (generała Averescu) istnieją poważne rozdziewki, które w tych dniach wyraz swój znalazły w wystąpieniu z partji wpływowej grupy Macilescu, który wraz ze swymi zwolennikami zgłosił akces do rządowego stronnictwa narodo-chłopskiego.

Kryzysem dotknięta została wreszcie i trzecia partja opozycyjna, partja chłopska Lupy. W związku z tem w tych dniach odbyła się w Bukareszcie specjalna konferencja przywódców stronnictwa na której postanowiono przystąpić już w dniach najbliższych do gruntownej reorganizacji opozycyjnej partji chłopskiej na podstawie

nowych wytycznych i nowej orientacji politycznej.

O ile chodzi o mniejszości, narodo-we, to w ich obozie konsolidacja, jak się zdaje, postąpiła naprzód. Z punktu widzenia ogólnej stabilizacji stosunków w kraju jest to objaw stanowczo

pocieszający, tem bardziej, że jak ze słów przywódców mniejszości narodowych wynika, prawie wszystkie ugrupowania mniejszościowe zdecydowane są popierać politykę obecnego rządu rumuńskiego. C. P.

Zabójstwo na tle politycznym w Piotrkowie.

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 4 stycznia. Z Piotrkowa donoszą: Wczoraj Piotrków zaalarmowany został wiadomością o morderstwie politycznym, dokonaniem w magistracie. Urzędnik magistratu Wacław Kajdziński przybył do gabinetu prezydenta miasta Szmidta. Po dwukrotnym zapukaniu wszedł. Prezydenta w gabinecie nie było. Wówczas Kajdziński udał się do referenta magistratu Teofila Jaszковского i rozpoczął z nim rozmowę, która toczyła się początkowo na tematy obojętne, następnie przeszła na tematy polityczne. W pewnym momencie Kajdziński dobył rewolweru i dał cztery strzały do Jaszковского, który padł trupem na miejscu. po dokonaniu zbrodni Kajdziński pobiegł do gabinetu prezydenta, jednakże i teraz nie zastał go w pokoju. Wtedy oddał jeszcze trzy strzały do wiszącego pała prezydenta. Strzelanina wywołała alarm w całym magistracie. Kajdziński, mając zamknięty odwrót wybił szybę w oknie i wyskoczył z pierwszego piętra na ulicę i począł uciekać, gromiąc przechodniom rewolwerem. Tymczasem lekarze stwierdzili zgon Jaszковского. Zaalarmowana policja ujęła Kajdzińskiego, który oświadczył w komisarjacie, że jest członkiem P. P. S. W ostatnich jednak dniach nie mógł się zgodzić na

politykę P. P. S. i zdeklarował się jako zwolennik Frakcji Rewolucyjnej. Po tem oświadczeniu prosił, aby mu dano dwie godziny czasu na wypocinek, gdyż jest bardzo zmęczony. Zwłoki Jaszковского przewieziono tymczasem do kostnicy i rozpoczęto szczegółowe dochodzenia. Wykazały one, że Jaszkowski, wybitny działacz P. P. S. na gruncie piotrkwowskim, ukończony prawnik, został wybrany przed tygodniem na prezesa komitetu robotniczego i wszedł do zarządu Kasy Chorych. Był on wychowankiem rodziny posła P. P. S. Zaremby. Kajdziński zemścił się na Jaszkowym za rozbicie wiecu. Działacze Frakcji Rewolucyjnej zwołali bowiem w ostatnich czasach kilka wieców w Piotrkowie, które zostały istotnie rozbite.

Późną nocą sekretarjat generalny Frakcji Rewolucyjnej w Warszawie, zakomunikował przedstawicielom prasy, że zabójca Kajdziński nie był członkiem, ani mężem zaufania Frakcji Rewolucyjnej i nie posiadał legitymacji partyjnej. Równocześnie jednak sekretarjat generalny potępia z całą bezwzględnością mord dokonany przez Kajdzińskiego.

Morderca po przesłuchaniu prosił o zaopiekowanie się jego żoną i trojgiem nieletnich dzieci.

Stany Zjednoczone a problem reparacji.

Wiedeń, 3 stycznia. (PAT.). Prasa donosi z Waszyngtonu, że według wiadomości otrzymanych ze źródeł rządowych, Stany Zjednoczone żadną miarą nie dadzą się zaangażować w debatę nad kwestją reparacyjną. Coolidge daje obecnie do zrozumienia, że u-

waża zagadnienie reparacyjne przede wszystkim jako problem czysto europejski. W kołach departamentu handlowego zaznaczają, że sprawozdanie Parkera Gilberta wskazuje na wzrost siły płatności Niemiec w stosunku do długów wojennych.

Dr. Hermes przybywa 12 b. m. do Warszawy.

Warszawa, 4 stycznia. (Press). Pełnomocnik niemiecki do rokowań handlowych z Polską, dr. Hermes, zapo-

wiedział swój przyjazd do Warszawy na dzień 12 b. m. celem kontynuowania rokowań handlowych.

Trocki nie zmienił swoich poglądów.

Moskwa, 3 stycznia. (AW). W Moskwie krąży odbitka, zawierająca oświadczenie Trockiego, nadesłane Stalinowi, który — jak wiadomo — usiłował doprowadzić do porozumienia z frakcją trockistów dla wykorzystania jej w walce ze zniechęconym Rykowem. W oświadczeniu swem, Trocki stwierdza kategorycznie, iż ani na włos nie zmienił swoich poglądów

na temat bonapartystycznych zamiarów Stalina, który zlikwidował już wewnętrżno-partyjną demokrację, dążąc do dyktatury klikki W. K. P. — W związku z tem, zaostrome zostały skierowane przeciwko Trockiemu represje, który nie może wydaleć się więcej, niż o kilometr poza obręb mieszkania.

Rokowania między Amanullahem a powstańcami.

Londyn, 3 stycznia. (A.W.). Według nadeszłych tu ostatnio wiadomości z Kabulu, rokowania między Amanullahem a przywódcami powstańców rozwijają się pomyślnie. Król zaproponował swym przeciwnikom następujące ustępstwa: 1) zamknięcie szkół żeńskich w Kabulu. 2) przywrócenie, zgo-

dne z postanowieniami Islamu, piątku jako dnia świątecznego i dopuszczenie naczelników szcepów do projektowanego przez króla ciała ustawodawczego o nowym typie. Powstańcy domagają się również zapewnienia przywódcom ruchu antykrólewskiego zupełnej bezkarności.

W obozie staroruskim.

Z wewnętrznych walk, dzielących społeczeństwo ruskie, może najciekawsza jest walka nacjonalizmu ukraińskiego z obozem staroruskim. Jest ona równie dawna, jak sam ruch nacjonalistyczny, a cechuje ją ten szczególny fakt, że obie strony używają wzajemnie i z równem uzasadnieniem epitetu »renegaci«. Ukraińcy zarzucają Starorusinom, że »sprzedali się« Moskwie, Starorusini zaś Ukraińcom, że odpadli od »russkiego pnia macierzystego«. Pozatem walka obfituje w epizody ostre, łącząc się zarówno na

»froncie ideologicznym«, jak i materialnym. Na tym ostatnim, głównym odcinku bojowym, jest »Dom Narodny«, instytucja bogata i od dziesiątek lat kość niezgody między obiema grupami.

Walka o »Dom Narodny« posiada swoją literaturę, obfitą i niełatwą do opanowania: broszury, memorjały, wnioski poselskie i dobrych paręset artykułów. Posiada zawilosci prawnicze, jak n. p. inną osobowość prawną własności gruntu i gmachu fundacyjnego. Pozostawiając te problemy do

oceny czynnikom innym, powołanym do rozstrzygnięcia obustronnych żądań i rekursów, wypadłoby słów kilka poświęcić dzisiejszemu obliczu obozu staroruskiego.

Silny i możny przed wojną, wspierany przez Rosję, miał swój najświetniejszy okres podczas okupacji rosyjskiej w Galicji. Tuż przedtem i bezpośrednio potem musiał znieść ciężkie prześladowania ze strony władz austriackich. Po ustąpieniu Rosjan większość czynnych polityków staroruskich przeniosła się na Wschód, gdzie stworzyła własny ośrodek w Rostowie. Tam — zdaniem prasy ukraińskiej — gospodarka wywiezionymi funduszami uwikłała ich w proces karny, nieukończony z powodu rewolucji bolszewickiej. Część Starorusinów bierze następnie udział w akcji Denikina, Wrangla i Kołczaka, inni wracają do kraju. Tu zastają swą grupę zupełnie rozbitą, a swych przeciwników politycznych — Ukraińców — panami sytuacji.

Odtąd kilka lat trwa agonja obozu staroruskiego, wyrażająca się w rozłamach i secesjach. Tiem walki wewnętrznej jest stosunek do Rosji porewolucyjnej, a zatem z natury rzeczy stosunek do komunizmu. Część Starorusinów (duchowieństwo, inteligencja) odrzuca jakikolwiek kompromis z bolszewizmem, zrywa więc wszelką łączność z »russką macierzą« i żyje nadzieją na restaurację w Rosji. Część druga, radykalniejsza, godzi się z faktem rewolucji i wchodzi w szeregi Sel-Robu, stronnictwa niewątpliwie komunizującego i nieoficjalnie występującego się Kominternowi.

Ostatecznie w obozie staroruskim pozostały tylko żywioły zachowawcze, skupione około starych товариств kulturalnych i oświatowych. Nie brak i tu rozdziewków. I tak w opozycji do reszty znajduje się grupa »Narodnego Domu« z obecnym komisarzem rządowym Baczyńskim na czele, nosząca nazwę »agrarnej partji« i wydająca organ »Hołos Naroda«. Grupa druga, wpływami i liczbą silniejsza, opiera się o »Russkoje Nar. Objedinenie«, i wydaje dwa organy — »Russkij Hołos« i fonetyczny redagowany tyg. »Zemla i Wola«. Na terenie Małopolski nosi ta grupa nazwę »Russkaja Selanskaja Organizacja«.

Z ważniejszych stowarzyszeń moskalofilskich wymienić należy poza Narodnym Domem — Stauropigje, Tow. im. Kaczковского, »Russkaja Szkoła«, »Ryznycja«, »Zaszczyta Zemli« i in. »Russkij Rewizyjnyj Sojuz« liczy około 200 kooperatyw, tow. im. Kaczковского około 150 czyteln.

Starorusinom zarzucają Ukraińcy, że propagują na terenie Małopolski prawosławie, używając do tego celu kalendarzy i wydawnictw Stauropigji. Nie od rzeczy będzie zwrócić przy tej sposobności uwagę na wystąpienie bisk. Chomyszyna przeciw »Ridnej Szkole«, jako również propagującej prawosławie. »Ridna szkoła« zaś jest instytucją czysto ukraińską. Widać stąd, że sami oskarżyciele też nie są w porządku.

Właściwością, wyróżniającą Starorusinów od stronnictw ukraińskich, jest lojalność wobec Państwa. Stanowisko takie, podyktowane rozumem politycznym, może oddać Starorusinom znaczną pomoc w ich wznowionych ostatnio zabiegach około reorganizacji i wzmocnienia swego obozu.

N.

POWSTANIE W PERSJI.

Wiedeń, 3 stycznia. (PAT). United Press donosi z Jeruzolimy, że powstanie w Persji pod przewodem Mohameda przybierać zaczyna formę poważną. Szach perski Riza znajdować się ma w tych samych trudnościach, co król afgański Amanullah. Powstanie perskie pozostaje w związku z powstaniami w Afganistanie i Syrii.

Echa konkursu dramatycznego Teatru krakowskiego.

Karol Rostworowski nadesłał pisać następujące oświadczenie: »Wobec stanowiska, zajętego przez pp. Goetla i Nowaczyńskiego, czuję się w obowiązku ogłosić co następuje: Znajac skład jury nie wycofałem z konkursu mej sztuki, przez co dałem dowód, że poddaję się jego kompetencji. Uważam się więc za zobowiązanego do solidarności z temże jury tak długo, dopóki zarzuty, stawiane mu przez poszczególnych jego członków, nie okażą się słuszne. Kwestja obrony sztuk nagrodzonych, publicznie krytykowanych przez członków jury, nie należy do sądzonych autorów, ale do sądującego ciała.

(—) Karol Hubert Rostworowski”.

Członkowie jury konkursu dramatycznego ogłosili ze swej strony co następuje: »Wobec niesłuchanego i niepraktykowanego w dziejach konkursu faktu wytoczenia przed opinię publiczną szczegółów dyskusji konkursowej, oczywiście poufnej, czujemy się zmuszeni do następującego oświadczenia: Licząc się z rozbiciem głosów przy ocenie sztuki »Przedświty« i z wrażliwością poszczególnych członków jury, zgodziliśmy się podać nazwiska tych, którzy głosowali pro i contra, nad tą właśnie sztuką. Natomiast nie upoważniliśmy nikogo do ujawniania szczegółów tej dyskusji, to też nie możemy przejść milcząco nad sprawą uprzedzenia krytyki fachowej zamieszczaniem w pismach tendencyjnych ocen sztuk, nagrodzonych, które, pozostając w rękopisie, nie mogą się bronić. Widzimy w tem ciężką krzywdę, wyrządzoną autorom. Jednocześnie musimy podkreślić, że tajność obrad Sądu konkursowego równa jej tajności obrad sądu honorowego. Złamanie tajności, podsuszanie kolegom jury ciężkich zarzutów i imputowanie im podejrzanych intencji, piętnujemy najdotkliwiej. Takie traktowanie sądu konkursowego uważamy za niesgodziwe i niegodne członka sądu, krytyka. Stwierdzając powyższe, uważamy, że na przyszłość członków jury, którzy

dopuszcili się niehonorowego złamania tajności obrad, oraz równie niehonorowej napaści na kolegów jury, musimy uznać za niegodnych uczestniczenia w jakimkolwiek jury konkursowem. Zaznaczamy natomiast, że oświadczenie to w niczem nie przesądza prawa ani zamiaru poszczególnych osób podpisanych członków w kwestji dochodzenia obrazy własnej, oraz krzywdy pisarzy polskich na drodze, którą uznają za skuteczną.

Władysław Folkierski. Zdzisław Jachimiecki. Józef Kallenbach, Zygmunt Nowakowski, Józef Sosnowski i Tadeusz Świątek«.

*

Pragnąc zachować zupełną bezstronność w przedstawieniu niemiłego incydentu krakowskiego, podajemy poniżej charakterystyczny wyjątek z artykułu red. Emila Haecera („Naprzód“, Nr. 2 z 4 stycznia 1929):

„Poruszenie opinii publicznej przez moje rewelacje miało między innymi ten skutek, że zgłaszają się do mnie różne osoby i informują mnie o faktach, o których nie wiedziałem. Jeden z tych faktów jest tego rodzaju, że gdybym był o nim przedtem wiedział, byłbym na pierwszym posiedzeniu sądu konkursowego zażądał stanowczo wyłączenia sztuki Nowaczyńskiego z konkursu. Zaszła bowiem tak świadomie i podstępnie popełniona nieprawidłowość, że na ukartowany za kulisami sądu konkursowego „spisek“ rzuca ona jaskrawe światło.

Mianowicie informują mnie osoby poważne i wiarygodne, że sztuka Adolfa Nowaczyńskiego, zatytułowana „Wiosna ludów w cichym zakątku“ (której tytuł w ostatniej chwili zmieniony został na „Przedświty“) nie była wcale nadesłana na konkurs, lecz leżała mniej więcej od dwóch lat w kancelarii dyrekcji teatru krakowskiego i już oddawna dyrekcja teatru zapłaciła za nią Nowaczyńskiemu zaliczkę na tantiemę autorską.

Tak mnie informują. Jeśli to prawda, to mielibyśmy tu do czynienia z tak grubym nadużyciem, że unieważnienie nagrody dla Nowaczyńskiego byłoby wprost nieuchronną koniecznością“.

*

„Ilustrowany Kurjer Codzienny“

notuje za jednym z dzienników warszawskich niestwierdzoną pogłoskę, iż prezydent Rolle zawarł już z artystą dramatycznym Jerzym Leszczyńskim przedwstępą umowę o objęcie prze-

zeń stanowiska dyrektora teatru krakowskiego.

Zdaniem tegoż pisma, cała kwota 10.000 zł. winna przypaść p. Rostworowskiemu.

Zjazd Samorządowy Województwa Stanisławowskiego.

Ostatnio odbył się w Stanisławowie zjazd Samorządowy Województwa stanisławowskiego z udziałem kierowników reprezentacji powiatowych, członków Wydziałów Powiatowych i burmistrzów miast. W zjeździe wzięli także udział: Delegat Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, delegat Izby Skarbowej, delegat Kuratorjum Okr. Szkolnego we Lwowie, Dyrektor Banku Gosp. Kraj. Oddziału we Lwowie, Dyrektor Banku Gosp. Kraj. Oddz. w Stanisławowie, Dyrektor Banku Rolnego Oddz. we Lwowie, Prezes Małopolskiego Towarzystwa Rolniczego we Lwowie, Delegaci Małopolskiego Związku Straży Pożarnych, Inspektor Państwowego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych w Stanisławowie, oraz p. Wicewojewoda i wszyscy naczelnicy Wydziałów Urzędu Wojewódzkiego.

Na zjeździe omówiono sprawy, dotyczące podniesienia gospodarki samorządów i usprawnienia administracji samorządowej, sprawę zintensyfikowania działalności samorządów na polu podniesienia rolnictwa i gospodarki drogowej, utworzenia sieci szkół powszechnych wyższego stopnia organizacyjnego, obrony przeciwpożarowej oraz wyszkolenia urzędników samorządowych. Poruszono także sprawę zabudowania osiedli, podniesienia zdrowotności publicznej w zakresie działania samorządów oraz sprawę ko-

munalnych kas oszczędności. Obrady toczyły się pod osobistym kierownictwem P. Wojewody przy żywym współudziale uczestników.

Podniesiono szereg niedomagań, szczególnie w dziedzinie życia gospodarczego, oraz wytknięto zadania na najbliższą przyszłość ze specjalnem uwzględnieniem środków, jakie obecnie stoją do dyspozycji samorządów.

Po zakończeniu zjazdu, imieniem czynnika obywatelskiego w samorządzie delegat samorządu powiatowego w Żydaczowie p. Bronisław Komornicki, podziękował p. Wojewodzie za umożliwienie reprezentantom samorządowych organizacji wypowiedzenia się w najżywniejszych kwestiach, zapewniając imieniem tych samorządów, że Rząd we wszystkich swoich poczynaniach znajdzie w samorządzie gorliwych wykonawców swoich zamierzeń. W końcu mowca prosił p. Wojewodę o wyrażenie hołdu oraz wyrazów lojalności i przywiązania P. Prezydentowi Rzeczypospolitej i Burmistrzemu Polski Marszałkowi Piłsudskiemu. Ponadto p. Komornicki imieniem ziemianstwa Woj. Stanisł. oświadczył, iż w ziemianstwie będzie miał Rząd gorliwych wykonawców swoich poczynañ. W końcu złożył imieniem ziemianstwa hołd dla P. Prezydenta Rzeczypospolitej i Marszałka Piłsudskiego.

Katastrofalny huragan w Japonii.

Londyn, 3 stycznia. (PAT.). Huragan nawiedził w Japonii północno-zachodnie wybrzeża, czyniąc największe straty w prefekturze Niigata, gdzie fale morskie pędzone wiatrem o szybskości 100 mil na godzinę zniszczyły setki domów w nadbrzeżnych wioskach.

Liczbę zabitych obliczają na 56, nie licząc wielkiej ilości rannych. Komunikacja telegraficzna i telefoniczna uległa przerwaniu. Parowiec „Toyoto Mimaru“ zatonął. Zdołano uratować 4 członków załogi, zaś 31 osób utonęło.

Popieraj wytwórczość krajową!

STEFANJA ŁOBACZEWSKA.

„Biblioteka Muzyczna“.

Nowe wydawnictwo, którego pierwsze tomiki ukazały się w ostatnich tygodniach u Gebethnera i Wolffa w Warszawie powitać należy z radością i uznaniem, jako zamiar wzbogacenia nader ubożego dotąd w naszej literaturze działu muzykografji. Sam fakt spopularyzowania najważniejszych wydarzeń z zakresu historii muzyki i związanych z niemi postaci muzyków twórczych i odwórczych przyczyni się niewątpliwie do podniesienia ogólnego stanu kultury muzycznej, tem więcej, gdy redakcja powierzona została p. Mateuszowi Glińskiemu, który dał się poznać z najlepszej strony jako redaktor czasopisma »Muzyka« i który potrafił już dziś, sądząc z prospektu, zgromadzić szereg ludzi najbardziej fachowych w Polsce dla celów współpracy w nowym wydawnictwie.

Dotychczas ukazało się w handlu księgarskim sześć tomów »Biblioteki Muzycznej«; większość z nich poświęcona została twórcom polskim, wśród których widnieją nazwiska Stanisława Moniuszki, Władysława Żeleńskiego, Ludomira Różyckiego i Jana Jnanego Paderewskiego. A więc te jasne karty historii naszej muzyki, o których dotąd tak mało uświadomiono szersze warstwy; z wyjątkiem Moniuszki, żaden z wymienionych powyżej kompozytorów nie doczekał się dotąd monografji, co najwzjęj krótkiej wzmianki w dziełach ogólnych, podczas gdy nasze długi wdzięczności wobec nich były napraw-

dę nieraz bardzo wielkie. Myślę tu przede wszystkim o Władysławie Żeleńskim. Monografia jego, której opracowanie powierzone zostało Felicjanowi Szopskiemu, jest choć w części spłaceniem owego długu społeczeństwa polskiego. Napisana z wielką znajomością przedmiotu ma ta książeczka ogromnie cenną zaletę ścisłego obiektywizmu, tak trudną w stosunku do tematu pozbawionego jeszcze prawie perspektywy historycznej. Znajdujemy tam trafne ujęcie rodzaju talentu Żeleńskiego, i oświetlenie jego stosunku do współczesnej mu muzyki europejskiej, wreszcie jego niepożytych zasług na polu kulturalnym i pedagogicznym, jako dyrektora warszawskiego Tow. Muzycznego, oraz profesora przedmiotów teoretycznych w tamtejszem konserwatorjum, wreszcie dyrektora konserwatorjum krakowskiego.

Także posłannictwo największego naszego geniusza odtwórczego po Chopinie, jakim jest Paderewski znalazło swój trwały pomnik w naszej literaturze dzięki monografji dr. Henryka Opieńskiego, w której omówiona została nie tylko jego twórczość i rola w ogólnym świecie życia muzycznego, ale też po raz pierwszy jego misja apostołska jako rzeźnika polskiej niepodległości w okresie wielkiej wojny światowej.

Piękna forma i serdeczny stosunek do jednego z najbardziej »narodowych« kompozytorów w drugiej połowie ubiegłego stulecia, który w swym czasie niemal sam jeden stał na straży naszych tradycji, charakteryzują dzieło prof. Stanisława Niewiadomskiego o Moniuszce. Książeczka ta,

która główny nacisk kładzie na stronę biograficzną, powinna naprawdę znaleźć drogę do wszystkich, popularyzując tę tak sympatyczną postać w sferach i nie muzyków fachowych. Wreszcie jeden z naszych młodszych, a dziś już bardzo popularnych kompozytorów znalazł się na łamach »Biblioteki Muzycznej«: to Ludomir Różycki, którego bogaty plon dotychczasowej pracy twórczej omawia Adam Wieniawski.

Niemniejsze znaczenie mają też dwa ostatnie tomy, poświęcone zagadnieniom historii muzyki europejskiej, mianowicie monografia Schuberta pióra Karola Stromengera; »Dzieje muzyki francuskiej« Andrzeja Coeuroy. Pierwszy jest godnym przyczynkiem do międzynarodowej literatury o Schuberście powstałej w roku jubileuszowym, a znaczenie jego tem większe, że jest to wogóle pierwsza polska książka o Schuberście. Znajdujemy w niej doskonale odmalowane tło stosunków zewnętrznych i wewnętrznych, wśród których zrodził się romantyzm muzyczny i trafne odczucie indywidualności kompozytora, oraz jego znaczenia w zakresie poszczególnych działów twórczości, wokalne i instrumentalnej.

Andrzej Coeuroy w swym szkicu syntetycznym »Dziejów muzyki francuskiej« daje przegląd najważniejszych zdarzeń muzycznych i rządzących nimi prądów i kierunków, poczynawszy od wieków średnich aż do najnowszych czasów. Przejrzystość i jasność wykładu i dbałość o jednolitą strukturę wewnętrzną dzieła charakteryzują znanego pisarza francuskiego, który nie tracąc z oczu popularnego

celu, potrafił mimo tego utrzymać się zawsze na wyżynie fachowości, i przeprowadzić w ramach szkicu nawet tak krótkiego swą tezę naczelną, charakteryzując muzykę i estetykę muzyczną francuską jako intelektualistyczną par excellence, bo od samych niemal początków aż do stworzenia impresjonizmu muzycznego pozostającą w najściślejszym kontakcie z literaturą. Ze wobec tego niektóre partje, jak n. p. głośna w historii muzyki francuskiej epoka wielogłosowości w. XIII. i pewne okresy w. XIX. potraktowane zostały nieco pobieżnie, to jest zupełnie zrozumiałem wobec małych rozmiarów tego szkicu.

Prócz względów natury czysto rzeczowej, »Biblioteka Muzyczna« zasługuje na najwyższą pochwałę jako wydawnictwo dbałe o zewnętrzny, estetyczny wygląd książki. Składają się na to przede wszystkim liczne ilustracje, obejmujące prócz fotografii sztychy, litografje, zdjęcia dekoracyj do dzieł przeznaczonych dla sceny, doskonale wykonane, oraz staranny druk i piękny papier. W całości powiedzić można śmiało bez komplementów pod adresem Redakcji i współpracowników, że »Biblioteka Muzyczna« nie tylko nie ustępuje podobnym wydawnictwom francuskim i niemieckim, ale staje od razu w rzędzie najlepszych. Dlatego zasługuje ze wszech miar na poparcie naszego społeczeństwa, miejmy też nadzieję, że znajdzie się niebawem w każdym domu polskim, interesującym się muzyką.

Z e ś w i a t a.

AUTOR, KTÓRY KONFISKUJE WŁASNĄ KSIĄŻKĘ.

René Benjamin, rojalistyczny i nacjonalistyczny pamfletista paryski, należy do najbardziej utalentowanych pisarzy, grupujących się dokoła dziennika „Action Française”. Niedawno wydał romantyczny opis życia Balzaca, należący do najświetniejszych nowych ksiązek francuskich.

Hrabina de Noailles jest znów autorką, której sympatje zwracają się zupełnie na lewo. Obdarzona wielkim talentem poetyckim, uważana jest za jedną z najwybitniejszych poetek francuskich doby obecnej, ucieleśniając w swych lirykach nutę zmęczonej, wyrafinowanej dekadentki.

Nie przeszkadza to jednak, że Benjamin jest przyjaciółmi serdecznym hrabiny i że pomimo zupełnie odmiennych poglądów społecznych i politycznych, hrabina stawia bardzo wysoko utwory literackie Benjamina, on zaś — swej przyjaciółki.

Doszło nawet do tego, że zacięty rojalista napisał książkę o swej lewicowej przyjaciółce i wydał ją drogą prenumeraty, po wysokiej cenie, dla grona bibliofilów.

Książkę tę miał zdobić portret hrabiny de Noailles. Nagle okazuje się, że książka jest bez portretu, bo hrabina uznała ten portret za chybiony, prenumeratorzy więc książkę otrzymują zawiadomienie, iż mogą otrzymać z powrotem sumy zapłacone. Nie dość jednak na tem, po przeczytaniu bowiem książki Benjamina, hrabina i z niej jest niezadowolona.

Już kwaśna minka przyjaciółki wystarcza Benjaminowi, aby dokonać czynu rycerskiego.

Oto wędruje z księgarni do księgarni i wycofuje skrupulatnie egzemplarze jeszcze nie odebrane przez prenumeratorów, konfiskując w ten sposób swoją własną książkę, a jednocześnie zawiadamia tych nielicznych prenumeratorów, którzy już książkę zdołali odebrać, że gotów jest odkupić ją od nich.

Skonfiskowana jednak przez samego autora książka stała się już przez to niezmiernie cenną rzadkością biblijo-

graficzną, żaden więc z bibliofilów, któremu się dostała, ani myśli przyjąć propozycji rycerskiego autora, wyrzekającego się uznania i zysków dla dogodzenia swej przyjaciółce.

JEDEN Z OSTATNICH.

W mieście Seattle, stanu Washington, nad oceanem Spokojnym, zmarł w tych dniach, dożywszy sędziwego wieku, 97 lat, niejaki Ezra Meeker, jeden z ostatnich pionierów Dalekiego Zachodu z owych czasów, gdy wędrowano tam jeszcze wozami, zaprzężonymi w woły, a jedyny człowiek, który odbył tę drogę też aeroplanem.

Przed siedemdziesięciu siedmiu laty Meeker opuścił ze swą narzeczoną Indianopolis, i ruszył na zachód, aby osiedlić się w stanie Iowa. Zbyt jednak surowe zimy w tym stanie pchnęły go jeszcze dalej na zachód i tym razem już z żoną i siedmiomiesięcznym dzieckiem podążył znów wozem, zaprzężonym w woły, do stanu Oregon i przybył, po kilku miesiącach podróży, do Portlandu, wówczas jeszcze małej miejsciny pogranicznej tego stanu.

Po ruchliwym, pełnym przygód, życiu w stanach Oregonu i Washingtonu, przysłał Meekerowi, gdy liczył już lat 76, chętną przewodzenia raz jeszcze kontynentu amerykańskiego wozem zaprzęgniętym w woły, tym razem jednak tylko dla sportu i dokonał niezwyklej tej wędrowki z Seattle, nad Oceanem Spokojnym, do stolicy państwa, Waszyngtonu, w ciągu 22 miesięcy.

I znów upłynęło osiemnaście lat, gdy oto otworzono komunikację powietrzną pomiędzy obu oceanami. Bliśko już stułetni starzec nie waha się spróbować i tego najnowszego środka komunikacji i przelatuje z Seattle do stolicy państwa. A tak mu zasmakowała ta podróż powietrzna, że postanowił ją powtórzyć. Niestety, nie zdołał już tego zamiaru uskuteczyć.

KONGRES MORMONÓW W WIEDNIU.

Ze dziwaczna sekta amerykańska mormonów posiada też zwolenników w Europie, o tem świadczy kongres tej sekty, który odbył się w tych dniach w Wiedniu.

Prezes wiedeńskiej misji mormon-

skiej, Valentin, otworzył zebranie, na które przybyło około stu osób, poczem jeden z kierowników sekty odmówił, zamknawszy oczy i pochyliwszy głowę, modlitwę, którą powtarzali wszyscy obecni również z zamkniętymi oczami i spuszczonej głowami.

Śpiewy chóralne i muzyka następowywały na zmianę po przemówieniach misjonarzy, z których okazuje się, że sekta mormonów liczy obecnie, przeważnie w Stanach Zjednoczonych 600 tysięcy zwolenników i że 2.500 misjonarzy mormońskich wędruje po świecie, szerząc swą naukę, polegającą głównie na tem, że należy wypełnić słowa Jezusa Chrystusa według pierwotnego tekstu Pisma św., a tekst ten otrzymać miał z nieba, za pośrednictwem anioła Moroniego, prorok sekty, Józef Smith, w 1827 r. Mormoni uważają wobec tego siebie za pierwotnych chrześcijan.

Zwolennicy sekty nie używają napojów alkoholowych, kawy i herbaty, a także nie palą. Za największe szczęście uważają posiadanie jaknajliczniejszego potomstwa i życie surowo religijne — według swego pojęcia i dzwicznych wierzeń.

Sport.

Krynica, 3 stycznia (PAT.). Wczoraj skończono rozgrywki turnieju hockeyowego o mistrzostwo Polski. Wobec tego, że pierwsze miejsce zostało osiągnięte bezapelacyjnie przez warszawski A. Z. S., postanowiono przyznać temu klubowi tytuł mistrza, bez rozgrywania pozostałych dwóch meczów.

Wieczorem w sali Domu Zdrojowego nastąpiło uroczyste rozdanie nagród. Na sali zjawili się: dyrektor Nowotarski, dyrektor państwowego Urzędu wychowania fizycznego Ulrych, prezydent m. Warszawy inż. Słomiński oraz wiele innych, bawiących tu na odpoczynku osobistości. Przeszło 300 osób oklaskiwało zwycięskie drużyny, po przemówieniu prezesa Związku hockeyowego dr. Polakiewicza.

Ostateczny wynik mistrzów polskich w Krynicy przedstawia się następująco: 1) A. Z. S. Warszawa 10 punktów, 2) Pogoń-Lwów 7 pkt., 3)

Legia-Warszawa 6 pkt., 4) T. K. S. 4 punkty, 5) A. Z. S. Wilno 2 pkt., 6) Wisła-Kraków 1 punkt.

Krynica, 3 stycznia (PAT.). W dniu dzisiejszym rozpoczął się tu, przy tłumnym udziale publiczności międzynarodowy turniej hockeyowy o mistrzostwo Krynicy. Udział biorą: B. K. E. Budapeszt, Zespół wiedeński, A. Z. S. Warszawa, Pogoń-Lwów, Legia-Marszawa oraz drużyna kombinowana, złożona z najlepszych graczy innych drużyn polskich.

Pierwszy mecz A. Z. S. Warszawa — Drużyna kombinowana polska 10:0. Sędzia inżynier Bauer z Budapesztu.

W drugim meczu B. K. E. bije Pogoń-Lwów 1:0. Sędzia Osiecimski-Czapski. Gra w pierwszym okresie z lekką przewagą Węgrów, natomiast dalsza z lekką przewagą Pogoni, która jednak nie mogła podołać szybkim i sprawnym graczom węgierskim.

KONFERENCJA ZWIĄZKÓW ZIMOWYCH W KRYNICY.

W Domu Zdrowia w Krynicy odbyła się konferencja przedstawicieli związków sportowych, opiekujących się sportami zimowymi.

Konferencję zajął płk. Bobkowski, wskazując na konieczność ułożenia wspólnych programów sportowych. Odpowiedni referat wygłosił kpt. Loteczka, poczem wywiązała się dyskusja, w wyniku której uchwalono powołać specjalną komisję sportów zimowych. W skład komisji wejdą przedstawiciele Zw. Łyżwiarzkiego, Narciarskiego, Hokejowego, Bobslejowego i Jeździeckiego.

Pierwsze posiedzenie nowoutworzonej komisji odbędzie się w styczniu. Komisja będzie miała za zadanie ułożenie programu prac na rok 1929.

KONKURS FOTOGRAFICZNY.

W czasie międzynarodowych zawodów narciarskich w Zakopanem odbędzie się konkurs fotograficzny na zdjęcia z zawodów oraz zimowych krajoobrazów górskich. Konkurs jest przeznaczony dla fotografów zawodowych i amatorów, którzy pod warunkiem udziału w konkursie otrzymają prawo wstępu na teren zawodów. Karty wstępu i zgłoszenia do konkursu załatwiać będzie biuro prasowe zawodów.

CLAUDE ANET.

New-York, stolica świata.

Poniższa korespondencja, pióra znanego powieściopisarza i publicysty francuskiego, p. Klaujusza Aneta, ogłoszona w jednym z pism paryskich jest tak ciekawa i tak oryginalna, że niewątpliwie zainteresuje i naszych czytelników. Podajemy ją w dosłownym przekładzie.

New York, grudzień 1928.

Państwo i co za państwo! Wszelkie nasze europejskie pojęcia o państwie są obalone. Muszę wrócić do przedwojennych dni, gdy przejeżdżałem przez Rosję, by odnaleźć wrażenie podobne temu, jakiego doznałem podróżując po Stanach Zjednoczonych. Potęga i rytm życia są tu nadzwyczajne.

Europa z tamtego brzegu wydaje się, jakgdyby ją oglądano przez wielką lunetę, mieszanina malutkich państw, które warczą i starają się czynić jak najwięcej hałasu. Ale ten hałas zamiera w połowie drogi, a słabe echo, które dochodzi do amerykańskiego brzegu jest natychmiast zagłuszone przez warkot New-Yorku. Naprawdę niektóre dzienniki amerykańskie umieszczają depesze, czasem nawet świetnie zredagowane przez ich europejskich korespondentów. Jeden amerykański na tysiąc może je przejrzeć i jeżeli zrobi jakąś uwagę, to pewno w tym rodzaju: »Czy oni kiedyś się uspokoją?« Można być pewnym, że nie powie: »Czy oni zostawią mnie w spo-

koju?«, gdyż pokój amerykański — pax americana — nie daje się zakłócić przez nasze jeremiady.

* * *
Całe złoto świata zgromadziło się tutaj. Interesy doszły tu do punktu rozwoju, który przekracza nadzieje, najbardziej optymistyczne. Każdy szansę. Uczucie zazdrości, które trapi zubożenie się. W tem społeczeństwie bez kast, wszyscy mają jednakowe szanse. Uczucie zazdrości, który trapi narody Europy, wydaje się jakgdyby nie istniało tutaj. Bogaci są codziennie sławieni przez wszystkie gazety. Bogaci są bogami tego nowego świata. »Dla czegoż nie miałbym i ja być bogiem?« mówi sobie młodzieniec wstępujący w życie. Urząd skarbowy podał w gazetach, że przeszło 300 amerykańskich obywateli zgłosiło, iż posiada przeszło 1 milj. dolarów rocznego dochodu. Iluż jest pomiędzy nimi takich, których roczny dochód wynosi dziesiątki i więcej milionów dolarów? Tutaj każdy odczuwa całą potęgę pieniędzy, które potrafili zdobyć ci zdolni lub nie uczciwi ludzie i każdy żyje nadzieją posiadania kiedyś udziału w tych bogactwach.

Miljarderzy!

W tym zadziwiającym kraju mimowoli przyzwyczajamy się do wyrażania się cyframi. Amerykanin jest to żyjący Notional Cash Register, który zdaje rachunki i składa statystykę za nasięciem odpowiedzialnego guzika. Ale tu nie chodzi o cyfry. Wystarczy otworzyć oczy, by odczuć wrażenie siły, której nic skruszyć nie potrafi.

Przybycie do New-Yorku i wasze pierwsze kroki w tem mieście wystarczą, by was przekonać, że wchodząc do państwa, jakiego świat jeszcze nigdy nie widział. Olbrzymie budowle, sięgają wierzchołkami niebios; domy trzydziesto, czterdziesto-piętrowe o tysiącach okien, a pomiędzy nimi ulice tak wąskie, że wydają się jakby wyżłobione korytka. Tu nic nie jest skrojone na skalę europejską, ani miarę ludzką.

Z nadejściem wieczoru widok staje się cudowny: nędzne czasem szczegóły architektury znikają — widać tylko tysiące wież świetlnych, wypełnionych błyszczącymi punktami.

New York jest stolicą nowoczesnego świata. U nas w Europie na każdym kroku odczuwa się tchnienie historii. Tutaj wszystko jest nowe i pyszni się tem. Nic tu nie powinno długo trwać. Amerykanie mówią: »Budynek naszej opery jest za stary — ma trzydzieści lat!« My myślimy, że Paryska Opera, która ma sześćdziesiąt lat, jest jeszcze zupełnie nowa. Przed dwudziestu ośmiu laty, ulica »Fifth Avenue«, która jest główną arterją, potokiem bogactwa i zbytku, była pełna obrzydliwych małych domków. Obecnie nic z tego już nie istnieje. Zastąpiły je ogromne »drapacze chmur«, a ilość mieszkańców każdego z nich, przekracza liczbę mieszkańców naszych małych miasteczek. Siła, bogactwo, moc — oto o czem krzyczą długie ulice New-Yorku.

Zadziwiające miasto! Rzeka bogactwa i zbytku — Fifth Avenue. Wystar-

czy jednak oddalić się o kilka »drapaczy« na zachód albo wschód, by wpaść w gęsto zaludnione ulice; brudne pociągi pędzą, uciekają w ziemię, inne znów pędzą nad naszą głowę. Sąsiedztwo dwóch rzek dostarcza miastu ludność bardzo niespokojną: kontrabandyści, włóczęgów, kryminalistów, oczekujących więzienia. — Wszystko to mieści się o kilka kroków od najbardziej ośniewającego przepychu. Kontrasty te godne byłyby pióra Dostojewskiego, którego wyobrażam sobie odwróconego plecami do świata i błędzącego z nigdy nienasyconą ciekawością po ciemnych ulicach.

Tam małe blond dzieci z bladymi twarzyczkami bawią się z małymi murzynkami — w odległości trzystu metrów od Fifth Avenue.

Tam niema podziału na bogate i biedne dzielnice, jak w Paryżu, Londynie, Wiedniu. Tu wszystko wre i kipi na »białej alei« w Broadway, gdzie jest jaśniej w nocy niż w dzień, w Broadway, gdzie pomiędzy 40-tą i 57-mą ulicą koncentruje się życie rozrywkowe Nowego Jorku; sto kin, sto teatrów, sto restauracji, tysiąc kawiarni, knajp, nocnych klubów, gdzie pocichu delektują się zakazanym alkoholem.

I w środowisku tego tłumy żadnego wrażeń, grasują bandy opryszków, t. zw. gangs, którzy prowadzą tajemnicze życie, mają swe własne »prawo dzungli« i których ultimo ratio jest — rewolwer.

(Dok. nast.)

Redaktor naczelny i odpowiedzialny:
Dr. MARCELI SZAROTA.

